

Luistertips bij de CD “KUS!”

J.M. Suijkerbuijk – uit: “Drei Rilke-lieder, op. 127”

2014 – tekst: Rainer Maria Rilke (1875-1926)

1a. **Alle, welche dich suchen**

Telkens wordt in de begeleiding vanuit de bas met 12 tonen een motief gevormd . Merk op wanneer die lage toon telkens in de piano inzet, dan hoor je ook wanneer het anders is. De dichter op zoek naar God.

1b. **Ach, nicht getrennt sein**

Op zoek naar de eigen identiteit: *Inneres, was ists?* Het lied heeft een lange beweging naar *tief*, waar de piano de hoogste toon bereikt en de stem dalend neigt.

Jos Smeets – Das Leben ist ein Traum

2014 – tekst: Johann Wilhelm Ludwig Gleim (1719-1803)

2. Het gaat niet over het gedroomde leven. De vraag is of wat wij als werkelijkheid ervaren, niet alléén in ons hóófd plaats vindt en daar angsten en leed creëert. De tekst wordt gereciteerd, met op elke lettergreep één toon. Door voor jezelf vast te stellen wanneer dit niet gebeurt, meerdere tonen op een lettergreep klinken, een melisme ontstaat: kun je de beweging van woord, muziek en betekenis intensiever volgen.

Ricarda Schumann – Nicht viel zu sagen

2008 – tekst: Ricarda Schumann

3. De onhandige, ongemakkelijke ontmoeting wordt muzikaal gekenmerkt door aarzelingen in de muziek en stamelen in de tekst. Merk op wanneer telkens in de bas twee gelijke tonen achtereen klinken: dan hoor ook je wat erboven gebeurt. En aan het eind, na de emotionele uitbarsting in *Denk an mich, wenn ich fort bin*, zijn die twee bastonen een halve toon hoger!

Margriet Ehlen – Firefly, my little sister voor fluitsolo

4. Een moderne nocturne, nachtmuziek zonder afkoeling! Kies een toon uit die je volgt [stel vast wanneer die telkens klinkt], totdat je naar een volgende [meestal lange]

toon wilt gaan, en zo verder. Bij de reeks afgestote korte tonen [de vuurvliegjes?] valt op dat elke korte notenboog steunt op steeds twee dezelfde lage tonen.

Margriet Ehlen – Drie kleine Lieder voor sopraan en fluit

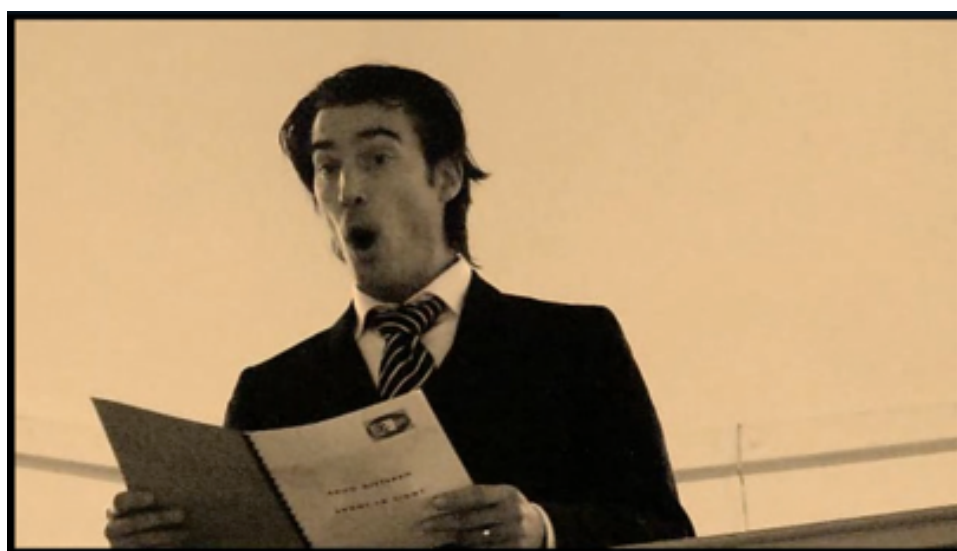
1990 - tekst: Hadewych Laugs (*1945)

5. Bij het derde lied *Kus* [titel van de CD!] valt op dat de fluit telkens min of meer de bewegingen van de melodie volgt [of erop vooruit loopt].

Arno Dieteren – Avant le Signe

2014 – tekst: Geert Setola

6. De Franse tekst beschrijft de ontwikkeling van het heelal, waarin *het Ik* de enige constante [het orgelpunt, *point d'orgue*] is. Tijd en ruimte zullen in het zwarte gat verdwijnen: een onpeilbaar diepe put zoals in het kunstwerk *Descent into Limbo* van de Brits-Indiase kunstenaar Anish Kapoor [zie museum De Pont in Tilburg] wordt gesuggereerd. De Beweging komt tot staan in de *Surplace* [denk aan de stilstand in de sprint op de indoor-wielerbaan].

Ton Verhiel – Twee liederen

2012 – tekst: Paul van Ostaïen (1896-1928)

- 7a/b. In het eerste lied valt de driedelige beweging op. In het tweede zou je een fietsbeweging kunnen ontdekken. Beide liederen suggereren een tonale toonspraak, maar dan toch nèt even anders.

Robert Weirauch – Sonate voor piano solo

8. We hadden al een mini-opera van 5 minuten [Frans Mulder], nu een Sonate van één minuut [+ 30 seconden!]. Met a. twee mini-thema's, b. klanken van pianosnaren, c. een snelle herhaalde ritmische beweging.

Ton Verhiel – Everly Brothers voor bariton, tenorsaxofoon en piano

2014 – tekst 1971: Jan Kal, (1946), uit: Fietsen op de Mont Ventoux, Amsterdam 1979

9. Het lied roept met verschillende muzikale middelen de tijd op van de Everly Brothers: de voortdreunende beat met plotselinge *stop*, de scheurende sax, een intro dat je tot de uitroep brengt *Oh, yeah, I'm the great Pretender!* Dat alles in de reeds

eerder genoemde quasi-tonaliteit. En in de laatste drie regels van dit sonnet klinken citaten van favoriete Everly's.

André Stolwijk – uit: To wait Eternity is short 5 songs for voice and piano, nrs. 2 en 3

1994 – tekst: Emily Dickinson (1830-1886)

- 10a. ***I taste a liquor*** [*Ik drink een nooit gebrouwen drank*] beschrijft een brooddronken persoon [*zwaaiend door de zomerdag*]: getekend door een uitgelaten geestelijke en lijfelijke opwinding, welke uiteindelijk tot rust komt in een soort nevelige roes.
- 10b. ***Two swimmers wrestled on the spar*** [*twee zwemmers worstelen aan de mast*] lijkt een klein krantenbericht over twee broers of vrienden die met hun zeilschip ondergaan in de storm op zee. Maar er is iets vreselijks mis: de een komt grijnzend aan wal, de ander blijft met smekende ogen en uitgestoken handen dood op zee achter.

Arno Dieteren – Sonatine “Sounds and Colours”

klankspoor: Hans Kockelmans – intro: Frans Roovers

11. *Sounds and Colours* is een coproductie van Arno en Hans. Zij onderzoeken met speeltechnieken en elektronische verwerkingen de klankmogelijkheden van de piano. Die klank wordt eerst uiteengerafeld; aan het slot volgt de omgekeerde weg: letters en syllaben voegen zich aaneen tot het uiteindelijke woord *sonatine* [letterlijk: klein klankstuk].

Wolfgang Güdden – Zungenbrecher

1. Blaukraut 2. Zwisch Fisch

12. In het Nederlands hebben we ze ook: *de kat krabt de krullen van de trap*. Deze twee Duitse *Zungenbrecher* [tongbrekers] worden in een vocaal kwartet ‘zerlegt’, uiteengelegd in letters en syllaben, onschadelijk gemaakt. In twee koorstukken wordt langzaam opbouwend de moeilijke tekst als vanzelf ‘aangeleerd’.

Hans Meeuws – Kaddiesj

2014 – tekst: Paul van der Goor (1932-1983)

13. Van de hele “Limburgse” liederencyclus is slechts deze compositie in [het midden-Limburgse] dialect. *Kaddiesj* [het doodsgebed] is de enige joodse rituele tekst die

niet in het Hebreeuws, maar in het Aramees is gesteld. Deze [Chaldeeuwse] taal was lang algemeen gebruikelijk in het Midden-Oosten [ook ten tijde van Jesus van Nazareth]. *Beth-a-chaiim* is het Huis van de Levenden. *Gilgul-a-methiem* betekent: cyclus [weerkerend proces] van wedergeboorte. Ongegeneerd overdonderend de grote drieklank aan het slot.

Rob Peters – Ich nah mich, Herr, zu Dir

2013 – tekst: Angelus Silesius (1624-1677)

14. God als *Sonnenschein* waaronder de mens [als in de *Frühling*] tot leven komt. De sfeer van een koraalbewerking met de traditionele middelen van complementair ritme en harmonisch contrapunt.

John Slangen – Abschied

2011 – tekst: Rainer Maria Rilke (1875-1926)

15. *So lass uns Abschied nehmen wie zwei Sternen*. In een groot deel van het lied benut de rechterhand van de piano precies hetzelfde toonmateriaal als wordt vertolkt door de melodie [net even ervoor of erna, dikwijls bijna gelijk-oplopend], wel in fantasierijke varianten. Twee kompanen, twee zielen een gedachte, naast elkaar op weg.

Robert Weirauch – Die Irren

uit: Rilke-Lieder (2014) – tekst: Rainer Maria Rilke (1875-1926)

16. Het breekbare hersenweefsel in de tere klanken van de marimba. De beschrijving in het eerste couplet doet denken aan wat wij nu kennen als alzheimer: geen weet meer hebben van je wereld. Maar wel met plotselinge heldere ogenblikken, zoals beschreven in de tweede strofe.

Henri Konsten – uit: Senna Hoy-cyclus: Ein Liebeslied

2000 – tekst: Else Lasker-Schüler (1869 – 1945)

17. Uitgangspunt in de begeleiding is het motief van vijf dalende tonen die neerkomen op een bastoon. Als je dat motief probeert te volgen [in varianten, zelfs omgekeerd: van beneden naar boven] merk je vanzelf op wat er nog meer gebeurt. Bijvoorbeeld de hartstochtelijke herneming van *Immer suche ich noch deine Lippen*.